

Het profielwerkstuk is een masterproef voor leerlingen in de laatste klassen van het voortgezet onderwijs, als voorbereiding op hun vervolgopleiding. Maar een directe link met het hoger onderwijs wordt meestal niet gelegd. Slimme zet: schakel studenten in bij de begeleiding van de leerlingen. Daar hebben ze allebei profijt van.

FOTO: WOUTER SCHENKE

Profielwerkstukbegeleiding XL

Studenten helpen leerlingen... en omgekeerd

Leerlingen van het havo/vwo komen meestal alleen in contact met studenten en docenten uit het hoger onderwijs tijdens open dagen of andere voorlichtingsactiviteiten. Zo'n *speeddate* zegt nog niet veel. Het profielwerkstuk biedt het middelbaar en hoger onderwijs een kans elkaar beter te leren kennen.

Het Da Vinci College in Leiden werkt sinds enkele jaren samen met de Faculteit Geowetenschappen van de Universiteit Utrecht. Leerlingen uit 6 vwo kunnen bij hun profielwerkstuk aardrijkskunde begeleiding krijgen van studenten uit het Honours College van de faculteit, een programma waarin studenten zich kunnen verdiepen of verbreden.

De aanpak zal veel scholen in eerste in-

stantie bekend voorkomen. In 5 vwo kiezen leerlingen een vak en onderwerp voor hun profielwerkstuk. Ze werken dit in de eerste helft van 6 vwo uit aan de hand van onderzoeksvragen en een tijdsplanning die ze zelf hebben opgesteld. Gewoonlijk is het eindproduct een schriftelijk verslag na een periode van eigen onderzoek. Dat kan bestaan uit proeven en experimenten, maar omvat meestal ook een flink deel literatuurstudie. Bij het vak aardrijkskunde op het Da Vinci College worden dikwijls planologische, stedenbouwkundige of fysisch-geografische onderwerpen gekozen, zoals de aanleg van de RijnGouwe-Lijn, de planmatige uitbreiding van oude steden, en de gevolgen van vulkanische acti-

viteiten op IJsland. Na afloop krijgen de leerlingen een beargumenteerd cijfer voor hun profielwerkstuk van hun begeleidende docent aardrijkskunde.

Op het Da Vinci College kunnen leerlingen echter óók kiezen voor begeleiding en deels beoordeling door studenten van de Faculteit Geowetenschappen in Utrecht. De docent geeft dan een deel van de begeleiding uit handen en fungeert als faciliterende en controlerende schakel.

Leerlingen

Deze vorm van begeleiding biedt de leerlingen een bijzondere gelegenheid om kennis te maken met de universiteit. Ze gaan er in 5 vwo een middag naartoe tijdens de jaarlijkse conferentie van het Honours College Geowetenschappen. Ze kunnen dan presentaties van studenten bijwonen, wat een praktisch beeld geeft van de interesses en onderzoeken van studenten van de verschillende geografische en planologische opleidingen. De 5-vwo'ers krijgen ook een rondleiding over de campus. Vervolgens ontmoeten ze de begeleidende studenten, die dan vertellen over hun plannen voor het komende jaar. Dit opent voor leerlingen een wereld waarmee ze nog niet bekend zijn en die ze kan enthousiasmeren voor het vak. Een van de deelnemende leerlingen heeft dankzij dit initiatief gekozen voor een studie Sociale Geografie en Planologie. Uit gesprekken met deelnemende leerlingen

Meer samenwerking

Er zijn meerdere vormen van samenwerking tussen voortgezet en hoger onderwijs rond het profielwerkstuk:

- De vier bacheloropleidingen Sociale Geografie & Planologie van de Universiteit Utrecht nodigen scholieren uit voor *meeloop- en voorlichtingsdagen*. De scholieren kunnen dan vragen stellen over de inhoud van de studie en het profielwerkstuk.
- *Samenwerkingsverbanden* tussen middelbare scholen uit één regio met de nabije

hogeronderwijsinstellingen, zoals het samenwerkingsverband VO-HO West-Brabant, zijn erop gericht de aansluiting voor scholieren op het hoger onderwijs verbeteren.

- *Junior Colleges* zijn bedoeld voor excellente scholieren die meer uitdaging zoeken. Zij volgen één dag in de week op de universiteit colleges en schrijven een onderzoeksverslag in plaats van een profielwerkstuk.

komt een positief beeld naar voren. Ze zien de studenten als docenten, van wie ze iets kunnen leren op inhoudelijk gebied en op het vlak van het schrijven van een verslag. Ze worden tijdens het project aangesproken op hun verantwoordelijkheid en het nemen van initiatief. Daar hoort ook bij dat ze zelf via email intensief contact onderhouden met de begeleidende student.

Studenten

De studenten grijpen de begeleiding aan om hun ambitie en interesse in het onderwijs helder te krijgen. Sommigen hebben belangstelling voor het leraarschap en willen zo kennismaken met het vak en met leerlingen. Andere studenten gaat het vooral om het inhoudelijk begeleiden van een profielwerkstuk. De studenten hebben toegang tot geografiebronnen die normaal gesproken niet bereikbaar zijn voor leerlingen. Ze moeten de wetenschappelijke bronnen vertalen voor de leerlingen. Dat valt niet altijd mee. Ze vinden het lastig in te schatten welk niveau ze mogen verwachten van leerlingen uit 6 vwo. Dat maakt het ook moeilijk het proces en de inhoudelijke kwaliteit van het werkstuk goed te beoordelen. Verder vraagt het begeleiden van leerlingen een didactische aanpak, die voor de meeste studenten nieuw is – allemaal heel leerzaam dus. De fysieke afstand tussen Utrecht en Leiden vormt wel een barrière voor de begeleiding, maar met e-mail is een hoop op te vangen.

Bij de presentatie van het profielwerkstuk in februari worden de studenten uitgenodigd op school langs te komen. Het is mooi te zien hoe de studenten zich op zo'n moment aanpassen aan de rol van docent. Ook de leerlingen zien de studenten als zodanig en stellen vertrouwen in hun beoordelingen. De samenwerking vormt een mooi voorbeeld van een directe link tussen voortgezet en hoger onderwijs. Het is een ideaal platform voor leerlingen en studenten die meer uit zichzelf willen halen, en het past bij de initiatieven om bruggen te slaan tussen scholen en instellingen voor hoger onderwijs. •

Eén enthousiaste leerling
is Sociale Geografie en
Planologie gaan studeren